

2400 BCE)]. Unpublished thesis (PhD in History), Leningrad State University, Leningrad.

9. CHEREZOV, E. V. (1960). Drevnejshaya letopis' "Palermiskij kamen'" i dokumenty Drevnego carstva Egipta. [Palermo Stone as the Most Ancient Chronicle and the Other Documents of the Old Kingdom of Egypt]. In: *Drevnii Egipt*. Moscow: [s.n.]. Pp. 261-272.

10. CHEREZOV, E. V. (1952). K voprosu o znachenii drevneegipetskikh terminov meret i xentiushe vo vremena Drevnego carstva. [On the Meaning of the Terms *meret* and *hntjw-š* in the Time of the Old Kingdom]. *Vestnik drevnej istorii*, 2, 122-126.

11. CHEREZOV, E. V. (1949). K voprosu o pozemel'nykh otnosheniyaх epochy drevnego carstva v Egipte. [On the Question of the Land Relations in the Old Kingdom of Egypt]. *Vestnik drevnej istorii*, 3, 63-68.

12. CHEREZOV, E. V. (1963). K voprosu o rabax-inozemcax v Drevnem Egipte (po drevneegipetskimi istochnikam). [On the Question of the slaves-foreigners in the Ancient Egypt (on the Old Egyptian Sources)]. In: *Materialy XIX nauchnoj sessii*. Chernovcy: [s.n.]. Pp. 261-267.

13. CHEREZOV, E. V. (1950). K voprosu o xentiushe – melkix zemlevadel'cax v Drevnem Egipte. [On the Question of *hntjw-š* – Small Landholders in the Ancient Egypt]. *Vestnik drevnej istorii*, 4, 166-170.

14. CHEREZOV, E. V. (1957). Kategorii rabov-inozemcev xemu (Hm) v Drevnem Egipte. [Categories of *Hm* slaves-foreigners in the Ancient Egypt]. *Nauchnyi ezhegodnik*, 167-169.

15. CHEREZOV, E. V. (1964). Nadpisi Mechena. [Metjen's Inscriptions]. *Vestnik drevnej istorii*, 4, 96-103.

16. CHEREZOV, E. V. (1949). Nadpisi na Leningradskix sfinksax. [Inscriptions on the Sphinxes of Leningrad]. *Vestnik drevnej istorii*, 1, 92-100.

17. CHEREZOV, E. V. (1966). Razvitie rybolovstva v Drevnem Egipte. [The Development of Fishing in the Ancient Egypt]. In: *Tezisy dokladov XXII nauchnoj sessii*. Chernovcy: [s.n.]. Pp. 88-91.

18. CHEREZOV, E. V. (1951). Social'noe polozhenie *mr.t* v xramovom xozyajstve Drevnego carstva. [Social Status of *mr.t* in the templar household of the Old Kingdom]. *Vestnik drevnej istorii*, 2, 40-46.

19. CHEREZOV, E. V. (1968). *Texnika sel'skogo xozyajstva Drevnego Egipta*. [Agricultural Technics of the Ancient Egypt]. Chernovcy: [s.n.].

20. CHEREZOV, E. V. (1969). *Texnika sel'skogo xozyajstva Drevnego Egipta: ushebnoe posobie*. [Agricultural Technics of the Ancient Egypt: Guidebook]. Chernovcy: [s.n.].

21. CHEREZOV, E. V. (1969). *Texnika sel'skogo xozyajstva Drevnego Egipta*. [Agricultural Technics of the Ancient Egypt]. Abstract of unpublished thesis (Doctor of Historical Sciences), Institute of History of Academy of Sciences of Ukrainian SSR.

22. CHEREZOV, Ye. V. (1964). Zemlerobski znariaddia Drevnioho Ehyptu. [Agrarian Tools of the Ancient Egypt]. *Naukovi zapysky ChDU*, 54(3), 261-267. [In Ukrainian]

23. ANTONIUK, M. (2014). Chernivci Ihoria Burkuta. [Chernivci of Ihor Burkuta]. *Versii*. Retrieved from <http://versii.cv.ua/news/chernivtsi-igorya-burkuta-sino-zhovti-cherwonozoryani-tramvay-movnij-vavilon>. [In Ukrainian]

24. SHESTAKOV, Yu. (2002). Problemy materialnoi kultury starodavnikh yehyptian u pratsiakh Ye. V. Cherezov. [The Material Culture Problems of Ancient Egyptians in the Works of Ye. Cherezov]. *Pytannia starodavnioi ta seredniovichnoi istorii, arkeologii i etnologii*, 2, 7-11. [In Ukrainian]

25. SHESTAKOV, Yu. (1992). Naukovo-pedahohichna diialnist Ye. V. Cherezova na Bukovyni (1949-1988). In: *Proceedings of the 2nd Bukovyna Historical and Regional Study Conference "To the Roots of Bukovyna Region's Name (600th Anniversary of Its Written Record)"*. Chernivtsi: [s.n.]. [In Ukrainian]

26. SHESTAKOV, Yu. et al. (1997). Naukovo-pedahohichna diialnist Ye. V. Cherezov. [Ye. V. Cherezov Scientific and Pedagogical Activity]. *Pytannia starodavnioi ta seredniovichnoi istorii, arkeologii i etnografii*, 3, 5-13. [In Ukrainian]

27. YUSOV, S. (2003). Cherezov Yevgenij Vikentiiovych. In: *Ukrainski istoriky XX stolittia. Biobibliografichni dovidnyk. Seriya "Ukrainski istoriky"*, Vol. 2, Part. 1. Kyiv-Lviv: [s.n.]. Pp. 342-343. [In Ukrainian]

Надійшла до редколегії 20.12.18

A. Kotsur, Dr. habil. (History), Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

EGYPTOLOGIST Ye. V. CHEREZOV (1912–1988) AND HIS SCIENTIFIC LEGACY

The article deals with Yevgeniy Vikentiiovych Cherezov, the most important milestones of his life, with his scientific and pedagogical activity as well-known Ukrainian Egyptian, Doctor of Historical Sciences, professor, long time head of the Department of History of the Ancient World and Middle Ages of Chernivtsi University. The focus is on poorly researched pages of biography of a scientist and teacher. Separately are analyzed his scientific works, in particular, concerning Ancient Egypt. The scientist's publication has been characterized the problems of decoding of Egyptian hieroglyphs on sphinxes; land relations; the situation of ancient Egyptian slaves and various categories of peasants; tax system; the classification and description of agricultural tools of Ancient Egypt; development of fisheries; economy and state system of the period of the Ancient Kingdom and others like that. The article focuses on the monograph by Ye. Cherezov "Agriculture Engineering in Ancient Egypt". An assessment is given on the scientific heritage of the prominent Ukrainian Egyptologist.

Key words: Egyptologist, Ye. Cherezov, Chernivtsi University, Ancient Egypt, agricultural technology.

УДК: 94(420)"1566/1625"Джеймс І
<https://doi.org/10.17721/1728-2640.2019.140.8>

І. Левченко, студ.,
У. Кухарук, студ.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

СИМВОЛІКА ОРДЕНУ ПІДВ'ЯЗКИ ЯК ЗАСІБ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ВЛАДИ ДЖЕЙМСА VI & I СТЮАРТА (за зображальними джерелами National Portrait Gallery)

Електронний ресурс National Portrait Gallery містить 199 зображень Джеймса VI & I Стюарта. Звернемося до прижиттєвих портретів короля. Численні зображення Джеймса I, які містять атрибути лицарського етосу (лати, кінь, меч, відзнаки Ордену Підв'язки), дають змогу сформуванню уявлення про трансформацію лицарського ідеалу, прослідкувати вплив етосу на королівський етикет та дипломатичний церемоніал у часи правління Джеймса VI (1566–1620) & I (1603–1625). Окрім популяризації та підтримання лицарських ідеалів, Орден Підв'язки відіграє важливу роль у формуванні уявлень про "англійську націю". Реконструкція образу на основі зображальних джерел дасть змогу виявити, яким сприймали короля сучасники. Моральність і поведінка короля як "батька" всіх англійців (*paterfamilias*) була зразком, авторитетом і задавала фрейм усюму суспільству, адже королівський двір і сім'я сприймалися як модель для наслідування. Важливим у репрезентації образу лицаря був гендер. Зроблено висновок про сакральність символіки ордену як засобу діалогу між особою монарха та підданими (народом).

Ключові слова: Велика Британія, Англія, Орден Підв'язки, Стюарти, Джеймс VI, Джеймс I, Святий Джордж (Георгій), дипломатія, церемонія, титулування.

Зовнішня політика держави оприявлена не лише війнами та/або міждержавними угодами. Традиційно важливу роль (надто – у ранньомодерну добу) відіграють символ та етикет як елементи дипломатичних відносин. Ранні Стюарти, що змінили Тюдоров на англійському престолі, провадили активну зовнішню політику, яка нерозривно пов'язана з етикетом та церемоніалом. Численні зображення Джеймса I, які містять атрибути лицарського

етосу (лати, кінь, меч, відзнаки Ордену Підв'язки (The Most Noble Order of the Garter)), дають змогу сформуванню уявлення про трансформацію лицарського ідеалу, прослідкувати вплив етосу на королівський етикет та дипломатичний церемоніал у часи правління Джеймса VI (1566–1620) & I (1603–1625).

Електронні фонди National Portrait Gallery (далі – NPG) містять 199 зображень Джеймса VI & I Стюарта.

Теоретико-методологічний інструментарій, необхідний для дослідження цієї теми, пов'язаний як зі специфікою роботи з нарративним родом писемного типу джерел, так і зображальним (візуальним) типом джерел. Це так само зумовлює активізацію різнопланових методів та підходів, важливих у процесі пізнання. Іконологічний аналіз доповнює аналізування артіонімів, під якими маємо на увазі підписи зображального твору мистецтва як одиниці вербального ряду, та екфразиси, що не лише словесно маркують зображення, а й здійснюють рецептивну установку на відтворювальну уяву стороннього.

Утвердження символіки Ордену Підв'язки в англійській¹ лицарській традиції як особливого способу репрезентації влади монарха та політично чи родинно близьких до нього осіб пов'язане з іменем короля Едварда III. Історія створення має кілька інтерпретацій, часто напівлегендарних, тому вони не мають повноцінного наукового обґрунтування. За одним із найвідоміших переказів, під час танцю короля Едварда III та графині Солсбері у жінки спала підв'язка, яку монарх пов'язав собі на ногу і звернувся до гостей балу зі словами майбутнього девізу ордену. Проте зараз у численних дослідженнях висвітлено ті чи інші аспекти внутрішньої та зовнішньої політики Англії XIV ст., особисті прагнення короля, що проливають світло на обставини, які зумовили закономірне формування Ордену.

Щодо реальних мотивів створення Ордену Підв'язки, історики завважають різні аспекти його ролі в житті монарха, його оточення та держави. Найперше, слід звернути увагу на те, що подібний орден на час створення англійського варіанту (офіційною датою вважають 23 квітня 1348 р.) уже був відомий. В Іспанії існував Орден Підв'язки (Order of the Bard), заснований Альфонсо XI у Кастильському Королівстві. Г. Коллінз завважає, що "з огляду на близькі відносини між Англією та Кастилією на той час, графи Дербі та Солсбері щойно повернулися з облоги Альхесірасу восени 1343 року й це могло частково вплинути на рішення Едуарда III про створення Ордену Підв'язки" [7, с. 8].

Окрім популяризації та підтримання лицарських ідеалів, Орден Підв'язки відіграв важливу роль у формуванні уявлень про "англійську націю", що було оприявлено в церемоніях Ордену, п'єсах-масках, придворній літературі, мистецтві [2, с. 92].

Перш за все, зазначимо, що саме ми уналежнюємо до символіки Ордену. Під час церемонії інсталяції кандидатові давали саму підв'язку, яку він був зобов'язаний носити на всіх офіційних та неофіційних заходах; мантию лицаря Ордену; відводили окреме місце в дзвіниці собору св. Джорджа у Вінздорі, де відбувалися офіційні заходи Ордену [3, с. 99]. До відзнак Ордену також належить блакитна стрічка, ланцюжок, срібна зірка. Однією з головних речей, що символізують приналежність особи до Ордену є сама підв'язка. Зазвичай її виготовляли із темно-синього оксамиту або шовку й розшивали золотом, коштовним камінням. Кількість та багатство прикрас на підв'язці залежали від рангу та статусу власника [6, с. 73].

Колористика також не є випадковою, адже, як завважає В. Марк Ормрод, через "використання французького королівського синього замість традиційного для

Плантагенетів червоного для одягу Ордену та поєднання його з загадковим девізом, що перекладається як "Ганьба тому, хто погано про це подумає", серед дослідників утвердилася думка, що це слід розглядати як претензію Едварда III на французький престол" [12, с. 365]. Сам Джеймс I був номінальним королем Франції, про що й свідчать численні підписи до його портретів (напр., рис. 3).

Церемоніальну підв'язку лицарі Ордену розміщували на лівій нозі трохи нижче коліна. Більшість портретних зображень Джеймса I із *National Portrait Gallery* за композицією погрудні або поясні, тому вона трапляється лише на п'яти прижиттєвих портретах (з урахуванням двох копій робіт Віллема де Пассе). Підв'язка представлена на ксилографії Йоахіма Коріолянуса (Joachim Dieterich Coriolanus) (опублікована 1628, але є копією давнішої роботи невідомого автора) (NPG D18240), репрезентативному портреті пензля Деніела Мейтенса (1621). На гравюрі Віллема де Пассе (1621) підв'язку Джеймса I не видно, тому що ліва нога закрита від глядача, проте вона оперізує ногу його сина Генрі (NPG D9484, NPG D10607, NPG D10608).

Другим початковим символом Ордену Підв'язки була темно-синя мантия з емблемою ордену, прикріпленою з лівого боку. На гравюрах важко визначити, чи слід уналежнювати мантию короля на тій чи тій роботі до символіки Ордену, тому що більшість зображень чорно-білі, а накидку з емблемою на жодному не виявлено. Зазвичай, художник зображає її окремо від фігури Джеймса VI & I.

Водночас на більшості портретів Джеймса I спостерігаємо наявність іншого символу Ордену – підвіски у формі св. Джорджа в його звичній іконографічній позі на коні зі списом, піднесеним над змієм. Розрізняють два основні види, форма та декорування яких варіювалися в різний час: the Great George та the Lesser George (рис. 1).

Окрім зовнішнього вигляду, їх відрізняло практичне використання: "Великий Джордж", підвішений на спеціальній золотий ланцюжок, був призначений для носіння в день Святого Джорджа (23 квітня), установчих святах із нагоди прийняття нового лицаря та в деякі інші святкові дні. "Малий Джордж" був щоденним знаком-маркером, що свідчив про приналежність до найблагороднішого Ордену Підв'язки, а відповідно – про високий статус особи [6, с. 75]. Його носили на простому золотому ланцюжку або чорній чи синій стрічці.

Майже на всіх портретах Джеймс VI & I зображений із однією з підвісок на грудях. Утім, на деяких зображеннях художник зобразив стрічку, але на місці, де повинна бути підвіска, портрет закінчується, тому про символіку Ордену можна лише здогадуватися шляхом співставлення подібних зображень.

Під час правління Джеймса VI & I Орден Підв'язки продовжував бути виявом лицарських ідеалів і підтримував їх у суспільстві. Яким було ставлення тодішніх англійців до лицарських традицій? Д. Юм характеризує його так: "Молоді нобілі та аристократи пристрасно бажали відзначитися на війні, а шаленство дуелей поширилося в ту епоху сильніше, ніж у всі попередні та наступні. Саме такої форми набув лицарський дух, за який раніше була так відома англійська нація" [5, с. 112]. На портретах Джеймс VI & I часто

¹ Англійці – це нація, яка цілком очікувано, має чіткий та виразний національний характер та культурні відмінності, а британці – це просто політичний конструкт, до складу якого входить декілька націй із характерними культурними рисами" [4, с. 49].

постає в образі лицаря в обладунках чи на коні, що, безперечно, сприяло позитивному утвердженню образу короля в уяві підданих.

Також роль Ордену мала й дипломатичний характер. Через введення до кола лицарів Ордену Підв'язки іноземних глав держав ставало очевидним налагодження зв'язків між країнами. І навпаки: відмову від ордену можна так само розглядати у контексті політичних справ. Наприклад, "коли Філіп II, король Іспанії, повернув свої відзнаки Єлизаветі (Елізабет) I, це було явним свідченням того, що відносини між двома народами погіршилися" [6, с. 70].

Поряд із символікою, притаманною Ордену Підв'язки, окреме місце посідає універсальна лицарська символіка (меч, лати, кінь), яка також відображена на деяких розглянутих портретах. Наприклад, на одній із ксилографій (1580, автор невідомий: NPG D18235, NPG D18322), Джеймс VI постає в образі молодого лицаря в обладунках із мечем у руці.

Зображення чоловіка на коні було важливим у репрезентації з часів Античності: у західній традиції бронзова статуя імператора Марка Аврелія (175 A.D.) стала моделлю зображення правителя на підкреслення його законного авторитету (*legitimate authority*) [9, с. 75]. Про рецепцію цього образу в ранньомодерній Європі свідчать, зокрема, портрети Карла V Тиціана та Чарльза I, виконані А. ван Ейком. Джеймс VI & I на одній із гравюр відомого на той час німецького гравера та видавця Ебергарда Кізера (NPG D18262) зображений майже ідентично до Марка Аврелія (рис. 2). На цій (а також NPG D18260) гравюрі міститься артіонім *Hony soit qui mal y pense*, що є девізом Ордену Підв'язки. Портрет короля на коні традиційно асоціювався з військовим аспектом лицарства. Водночас, сам Джеймс порівнював себе зі св. Джорджем, що свідчить про реалізацію концепту "божественного права" (*divine sanction*) суверена. У листі до Роберта Сесіла в 1602 р. король Шотландії пише: "Це куди

більш варварські й жорстокі люди, ніж якими я керував. Св. Джордж їде верхи на слухняному коні, коли я щодень борюся з диким некерованим віслюком" (цит. за [8, с. 71]). Відзнака ордену для носіння через плече містить зображення в кольоровій емалі св. Джорджа на коні.

У численних зображеннях Джеймса VI & I титулюють як "захисника віри" (рис. 3): NPG D18249, NPG D18175, NPG D10605, NPG D20136 etc. Оразу після смерті Марії Стюарт її Таємна рада оголосила Джеймса VI "Джеймсом I, королем Англії, Франції та Ірландії, захисником віри" [1, с. 16]. Загалом це відбиває само(!)репрезентацію Джеймса, що в ході церемонії коронування 19 травня 1603 р. проголосив об'єднання Англії та Шотландії й почав титулувати себе як гех Великої Британії, хоч згодом об'єднання не отримало схвалення в обох королівствах [8, с. 71, 79]. Знаковим є оприявлення правителя в латах і з мечем, на якому написано *fidei defensor* (NPG D20136). Підтримуючи авторитет правителя, що втілює ідеал світського суверена й воїна-лицаря, "головною пристрастю Джеймса лишалася любов до миру" [5, с. 9; 8, с. 8].

Таким чином, формування образу короля як водночас лицаря і *paterfamilias* припадає на правління Джеймса VI & I. Репрезентація лицарських чеснот у портретах Джеймса сприяла утвердженню ідеалів військової влади правителя, духовного лідерства короля та належності його до нобілітету (*noble lineage*). Зроблено висновок про сакральність символіки Ордену як засобу діалогу між особою монарха та підданими (народом). Реконструкція образу на основі зображальних джерел дає змогу виявити, яким сприймали короля сучасники. Моральність і поведінка короля як "батька" всіх англійців (*paterfamilias*) була зразком, авторитетом і задавала фрейм усьому суспільству, адже королівський двір і сім'я сприймалися як модель.

А. Вільям Комптон, 1628–1629.
Британський музей,
1980, 0201.2

Б. Крістіан IV Денмаркський, 1603,
Розенборзький замок.
1.40.

Рис. 1. Золотий Джордж

Рис. 2. Король Джеймс I Англії та VI Шотландії, опубліковано Еберхардом Кізером.

Гравюра, початок 17 ст.
7 1/4 in. x 5 in. (184 mm x 126 mm);
8 1/2 in. x 5 3/4 in. (215 mm x 145 mm)

Рис. 3. Король Джеймс I Англії та VI Шотландії. Гравюра, 17 ст.

5 5/8 in. x 3 7/8 in. (142 mm x 99 mm);
7 3/4 in. x 5 1/2 in. (198 mm x 140 mm)

Список використаних джерел:

1. Ивонина Л. Шотландский период жизни Якова I Стюарта / Л. И. Ивонина // Вестник Удмуртского университета. – 2014. – Вып. 3. – С. 7-17.
2. Кирьянова Е. Орден подвязки как средство репрезентации власти Карла I Стюарта / Е. А. Кирьянова // Средние века. – 2008. – 69(4). – С. 92-119.
3. Моисеев И. О структуре кооптации в состав рыцарей Ордена Подвязки / И. Г. Моисеев // Вестник СПб ГУ. – 2011. – Сер. 2, вып. 2. – С. 98-103.
4. Фокс К. Спостерігаючи за англійцями / К. Фокс. – Л.: ВСЛ, 2018. – 608 с.
5. Юм Д. Англия под властью дома Стюартов. Т. 1 / Д. Юм. – СПб.: Алетейя, 2001. – 464 с.
6. Awaiss-Dean, N. *Bejewelled: Men and Jewellery in Tudor and Jacobean England* / N. Awaiss-Dean. – London: Park Communications, 2017. – 166 p.
7. Collins, H. E. *The Order of the Garter (1348-1461) Chivalry and Politics in Late Medieval England* / Hugh E. L. Collins. – Oxford: Clarendon press, 2000. – 327 p.
8. Jack S. 'A Pattern for a King's Inauguration': The Coronation of James I in England / S. M. Jack // *Parergon*. – 2014. – 21.2. – Pp. 67-91.
9. Lawrence, C. Charles I and Antony van Dyck portraiture: images of authority and masculinity: A Thesis Submitted ... for the Degree Master of Art / C. Lawrence; School of Graduate Studies of the University of Lethbridge. – Lethbridge, Alberta, 2013. – 194 p.
10. Louis-Broyld, F. The 'Art' of Majesty: Displaying the Stuart Monarchy, 1603-1714: A Thesis Submitted ... for the Degree Master of History / F. Louis-Broyld; College at Brockport, State University of New York. – Brockport; NY, 2014. – 74 p.
11. National Portrait Gallery. Available from: <https://www.npg.org.uk> [Accessed: 30 December 2018]
12. Ormrod, W. The Foundation and Early Development of the Order of the Garter in England, 1348-1399 / W. M. Ormrod // *Frühmittelalterliche Studien*. – 2016. – Vol. 50, Issue 1. – Pp. 361-392.

References:

1. IVONINA, L. (2014). Shotlandskij period zhizni Yakova I Styuarta. [Scotland Period of Life of James I]. *Vestnik Udmurtskogo universiteta*, 3, 7-17. [In Russian]
2. KIR'YANOVA, E. (2008). Orden podvyazki kak sredstvo reprezentacii vlasti Karla I Styuarta. [The Order of the Garter as a Representation Means of Charles I of England]. *Srednie veka*, 69(4), 92-119. [In Russian]
3. MOISEEV, I. (2011). O strukture kooptacii v sostav rycarej Ordena Podvyazki. [On the Cooptation Structure of Cavaliers of the Order of the Garter]. *Vestnik SPbGU*, vol. 2, issue 2, 98-103. [In Russian]
4. FOX, K. (2018). *Sposterhaiuchy za anhliitsiamy*. [Watching the English: The Hidden Rules of English Behavior]. Lviv: Vydavnytstvo Staroho Leva. [In Ukrainian]
5. HUME, D. (2001). *Angliya pod vlast'yu doma Styuartov. Vol. 1*. [England under the Rule of Stuarts]. Saint Petersburg: Aleteya. [In Russian]
6. AWAISS-DEAN, N. (2017). *Bejewelled: Men and Jewellery in Tudor and Jacobean England*. London: Park Communications.
7. COLLINS, H.E. (2000). *The Order of the Garter (1348-1461) Chivalry and Politics in Late Medieval England*. Oxford: Clarendon press.
8. JACK, S. (2014). 'A Pattern for a King's Inauguration': The Coronation of James I in England. *Parergon*, 21.2, 67-91.
9. LAWRENCE, C. (2013). *Charles I and Antony van Dyck portraiture: images of authority and masculinity*. A Thesis Submitted ... for the Degree Master of Art, School of Graduate Studies of the University of Lethbridge, Lethbridge, Alberta.
10. LOUIS-BROYLD, F. (2014). *The 'Art' of Majesty: Displaying the Stuart Monarchy, 1603-1714*. A Thesis Submitted ... for the Degree Master of History, College at Brockport, State University of New York, Brockport, NY.
11. *National Portrait Gallery*. Retrieved from <https://www.npg.org.uk>
12. ORMROD, W. (2016). The Foundation and Early Development of the Order of the Garter in England, 1348-1399. *Frühmittelalterliche Studien*, Vol. 50, Issue 1, 361-392.

Надійшла до редколегії 18.02.19

I. Levchenko, student,
U. Kukharuk, student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

SYMBOLS OF THE ORDER OF THE GARTER AS A MEANS OF REPRESENTATION OF THE JAMES VI & I STUART (based on the illustrative sources of the National Portrait Gallery)

The electronic resource of the National Portrait Gallery has 199 images of James VI & I. We turn to the king's lifetime portraits. Numerous James's I images that contain the attributes of the knight's ethos (lattice, horse, sword, honors of the Order of the Garter) make it possible to form the idea of the knight's ideal transformation, to trace the influence of ethos on the royal etiquette and the diplomatic ceremony during the reign of James VI (1566-1620) & I Stuart (1603-1625). In addition to the popularization and maintenance of knight ideals, the Order of the Garter played an important role in shaping the notions of the "English nation". Reconstruction of the image on the basis of imaginative sources makes it possible to find out how the contemporaries perceived to the king. The morality and behavior of the king as the "father" of all the British (paterfamilias) was an exemplum, authority and set the frame for the whole society, because the royal court and the family were perceived as a model. Also the gender was important in the representing of the knight's image. A conclusion is made about the sacredness of the symbolism of the Order as a means of dialogue between a person of a monarch and his subjects (people).

Keywords: Great Britain, England, The Most Noble Order of the Garter, James VI, James I, St. George, diplomacy, ceremony, titles.